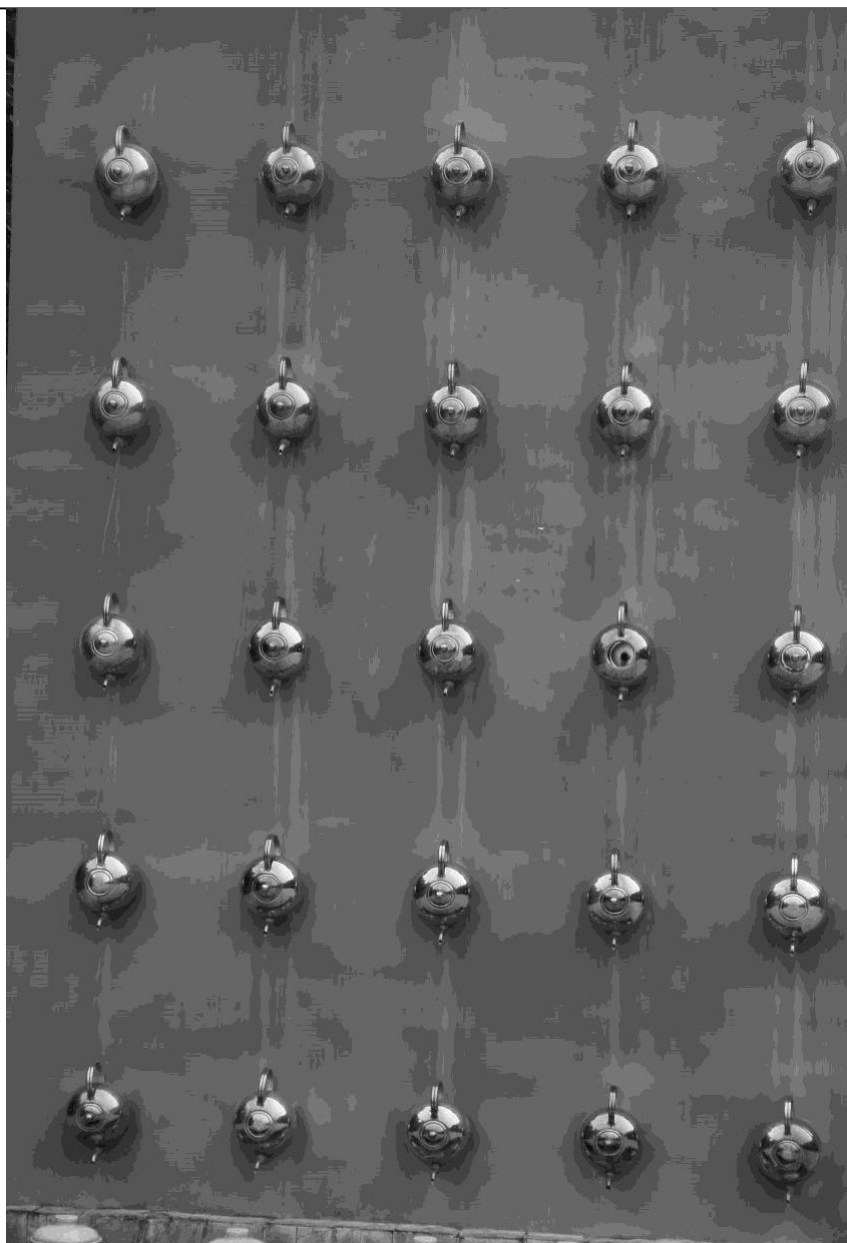


ISSN 2657-3318



# MONITOR CHINY-BAŁKANY

**GRUDZIEŃ 2018**

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 16+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

# MONITOR CHINY-BAŁKANY

**GRUDZIEŃ 2018**

**27 listopada: Dongfang Electric Corporation zbuduje elektrociepłownię w BiH.** Budowa elektrociepłowni o mocy 350 MW w Banovici będzie kolejnym projektem energetycznym chińskiej firmy na terenie Bośni i Hercegowiny. Całość inwestycji szacowana jest na 400 mln EUR. Dongfang Electric Corporation w postępowaniu przetargowym wygrało z dwoma innymi chińskimi podmiotami: Shanghai Electric Group Company oraz China Gezhouba Group Company. Firma obecnie wypełnia kontrakt na elektrociepłownię w Stanari, której moc ma wynosić 300 MW.

**1 grudnia: inauguracja Centrum Kultury Serbskiej w Pekinie.** Centrum zostało otwarte w obecności ministra kultury i turystyki ChRL Luo Shuganga. Warto przypomnieć, iż w miejscu zbombardowanej przez NATO ambasady ChRL w Belgradzie powstaje Centrum Kultury Chińskiej. Niniejsze inicjatywy są wyrazem poprawnych stosunków bilateralnych a konkretne działania w celu utworzenia centrów zostały podjęte podczas wizyty Xi Jinpinga w Serbii oraz Tomislava Nikolicia w Chinach w 2016 r.

**2 grudnia: Wang Chao z wizytą w Rumunii.** Wizyta chińskiego wiceministra spraw zagranicznych w Bukareszcie miała na celu doprowadzenie do spotkania z rumuńskim ministrem spraw zagranicznych Teodorem Melescanu. Obie strony dokonały wymiany poglądów na temat stosunków bilateralnych, współpracy pomiędzy Chinami a Europą Środkową i Wschodnią, stosunków Chiny-Unia Europejska a także poruszono temat kwestii regionalnych i międzynarodowych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

**2 grudnia: wiceprezes National Natural Science Foundation of China z wizytą w BiH.** Prof. Xie Xincheng wraz z delegacją przybył do Bośni na zaproszenie tamtejszego ministerstwa komunikacji i transportu. Xie uczestniczył w trzeciej odsłonie China-Central & Eastern European Conference on Innovation Cooperation, gdzie mówił o możliwościach współpracy bilateralnej w ramach formatu 16+1 w dziedzinie innowacji.

**SERBIA**

**ZOSTAJE**

**CZŁONKIEM**

**AZJATYCKIEGO**

**BANKU**

**INWESTYCJI**

**INFRASTRUKTU**

**RALNYCH.** Bank z

siedzibą w Pekinie

posiada obecnie 93

zatwierdzonych

członków. Głównym

zadaniem banku jest

finansowanie projektów

infrastrukturalnych oraz

sektora produkcyjnego

w Azji i krajach

członkowskich.

**3 grudnia: Chiny promują turystykę w Rumunii.** Wydarzenie „Charming Beijing” zostało zorganizowane w Bukareszcie. Przedstawicielka rumuńskiego ministerstwa turystyki Iulia Dangulea zapewniła, iż Rumunia jest zaangażowana w poszerzanie i pogłębianie spektrum współpracy z Chinami na różnych płaszczyznach. Według Dangulei, stosunki bilateralne a także współpraca w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku może przyczynić się do wzrostu ruchu turystycznego pomiędzy państwami. Według statystyk, w 2017 roku ponad 33 tys. chińskich turystów odwiedziło Rumunię (+30% rdr), natomiast w analogicznym czasie 12 tys. rumuńskich turystów wybrało się na wypoczynek do Chin.

**3 grudnia: Ivica Dacic: intensywny dialog polityczny jest na najwyższym poziomie w historii.** Serbski minister spraw zagranicznych podczas konferencji prasowej stwierdził, iż Serbia od samego początku istnienia inicjatywy Pasa i Szlaku wykazywała wsparcie dla Chińskiej Republiki Ludowej. Dacic określił Serbię jako ważny punkt Nowego Jedwabnego Szlaku ze względu na geostrategiczne położenie kraju oraz najlepsze w historii stosunki polityczno-gospodarcze. Szef serbskiej dyplomacji wskazał również na inwestycje infrastrukturalne, jako motor napędowy współpracy bilateralnej. Przyznał również, iż dzięki Chinom państwa rozwijające się mają szansę na realizację projektów zgodnie z interesem narodowym.

**6 grudnia: wzrost ruchu turystycznego Chiny-Bośnia i Hercegowina.** Według bośniackich statystyk, liczba chińskich turystów przybywających do kraju szybko wzrasta notując w sierpniu 4,564 wizyt; wrześniu 9,123 wizyty; październiku 11,695 wizyt. Wzrost zainteresowania BiH ze strony chińskich turystów jest wynikiem porozumienia o ustanowieniu ruchu bezwizowego z maja 2018 r.

**10 grudnia: trzecia edycja Belgrade Strategic Dialogue w kwestii współpracy z Chinami.** Konferencja, której tematem przewodnim była inicjatywa Pasa i Szlaku na Półwyspie Bałkańskim miała na celu pogłębienie serbsko-chińskiej współpracy w ramach tej inicjatywy. Głównym polem współpracy bilateralnej nadal pozostają inwestycje infrastrukturalne. W wydarzeniu uczestniczyli m.in.: serbska premier Ana Brnabić, ambasador ChRL w Serbii Li Manchang a także przedstawiciele firmy Lanzhou Guangdong New Energy oraz Telekom Srbija.

**11 grudnia: chińsko-greckie forum w Pireusie.** Wydarzenie „Belt and Road Initiative – The New Silk Road” zostało zorganizowane przez Izbę Handlowo-Przemysłową w Pireusie oraz Ambasadę ChRL w Grecji. Według Vassilisa Korkidisa, prezesa Izby, Grecja ze względu na swoje geopolityczne położenie będzie wciąż zyskiwać na współpracy z Chinami a potencjał jej rozwoju jest nieograniczony.

**13 grudnia: chińskie elektryczne autobusy na bułgarskich drogach.** Partia dwudziestu autobusów napędzanych silnikami elektrycznymi zasilila flotę pojazdów komunikacji miejskiej w stolicy Bułgarii. Władze miasta stołecznego zdecydowały się

zakontraktować chińskie Zhengzhou Yutong Bus Co. Warto przypomnieć, iż Sofia już wcześniej korzystała z usług wspomnianej firmy. Od 2016 r. w komunikacji miejskiej Sofii kursuje 110 autobusów napędzanych silnikiem diesla.

**14 grudnia: China Shandong International Economic and Technical Cooperation Group (CSI) z kontraktem koncesyjnym na budowę autostrady w Republice Serbskiej.** Koncesja dotyczy budowy odcinka Banja Luka-Prijedor-Novi Grad. W ramach rocznej opłaty z tytułu posiadania koncesji, CSI zobligowane będzie do zapłaty 32,5 mln EUR, natomiast wartość całej inwestycji szacowana jest na 297 mln EUR. CSI jest również zobowiązane do uiszczenia jednorazowej opłaty w wysokości 4,47 mln EUR za otrzymanie koncesji.

**18 grudnia: ceremonia przekazania akcji RTB Bor.** Przedstawiciele Zijin Mining Group oficjalnie zakupili pakiet 63% akcji kopalni miedzi RTB Bor za sumę 350 mln USD. Strona chińska zobowiązała się do inwestycji 1,26 mld USD w ciągu 6 lat w modernizację kopalni.

**18 grudnia: wizyta Luo Shuganga w Sarajewie.** Chiński minister kultury i turystyki spotkał się z Mirko Šarovićem, byłym członkiem Prezydium BiH pełniącym obowiązki wiceministra ds. handlu zagranicznego i polityki gospodarczej. Efekt spotkania stanowi protokół ustaleń dotyczący rozwoju współpracy turystycznej na szczeblu ministerialnym pomiędzy państwami.

**19 grudnia: Serbia ze zgodą w kwestii dołączenia w struktury Azjatyckiego Banku Inwestycji Infrastrukturalnych.** Zarząd instytucji zatwierdził wnioski członkowskie w sześciu kolejnych krajach. Obok Serbii, do AIIB prawdopodobnie dołączą również Algieria, Ghana, Libia, Maroko oraz Togo. Bank z siedzibą w Pekinie posiada obecnie 93 zatwierdzonych członków. Oficjalne dołączenie ww. państw w struktury dokona się po dopełnieniu przez nie określonych formalności. Głównym zadaniem banku jest finansowanie projektów infrastrukturalnych oraz sektora produkcyjnego w Azji i krajach członkowskich.

**20 grudnia: Rumen Radev odznacza chińskiego ambasadora.** Bułgarski prezydent odznaczył amb. Zhang Haizhou orderem Starej Płaniny, tj. najwyższym bułgarskim odznaczeniem państwowym za wyjątkowy wkład w rozwój stosunków dwustronnych między państwami. Chiński dyplomata pełni swą misję od niespełna trzech lat i miał on duży wkład w organizację szczytu formatu 16+1 w Sofii a także przygotowanie wizyty chińskiego premiera Li Keqiang.

**22 grudnia: oskarżenie byłego prezydenta Rumunii jedną z wiadomości dnia wg China Daily.** Oskarżenie byłego prezydenta Iona Iliescu o zbrodnie przeciwko ludzkości zostało szeroko komentowane w Chinach. Przypomnijmy, iż były szef Rady Ocalenia Narodowego zdaniem prokuratury rozpowszechniał w mediach masowego

przekazu fałszywe informacje w celu wzbudzenia stanu psychozy w rumuńskim społeczeństwie. W trakcie wydarzeń z 1989 roku podczas bratobójczej walki w Rumunii życie straciły 862 osoby. Akt oskarżenia obciąża również Iliescu w kontekście osądzenia i stracenia Nicolae Ceausescu.

## **KOMENTARZ**

**W ostatnim miesiącu do najważniejszych wydarzeń należy zaliczyć: zmiany w serbskiej polityce wobec UE a także redefinicję polityki energetycznej w Bułgarii.**

**Aleksandar Vucić rezygnuje ze współpracy energetycznej z Unią Europejską.** W kontekście postępującej integracji Serbii z UE, decyzja ta wprowadza wiele wątpliwości w proponowane przez Brukselę rozwiązania energetyczne. Co ważniejsze może prowadzić do zmian priorytetów serbskiej polityki zagranicznej. W wywiadzie dla serbskich mediów prezydent uznał, iż Serbia nie zamierza zamieniać rosyjskich dostawców gazu ziemnego na rzecz dostawców zachodnich. Vucić stwierdził, iż „nie zamierza płacić podwójnie za LNG, aby zadowolić ludzi na Zachodzie; zamiast tego kupi tańszy gaz ziemny, aby ludzie mogli żyć a przemysł mógł się rozwijać”. Prezydent powiedział również, iż dysponuje pieniędzmi publicznymi, a nie własnymi, co może pomóc w zrozumieniu tejże decyzji. W kontekście gwałtownego rozwoju chińsko-rosyjskiej współpracy energetycznej, decyzja ta powinna zostać przyjęta z zadowoleniem – zarówno w Moskwie, jak i Pekinie.

Decyzja serbskiego prezydenta stanowi preludeum dla zaplanowanego na 17 stycznia 2019 r. spotkania Vucić-Putin. Bałkański kraj łączy z wizytą rosyjskiego lidera wiele nadziei, a temat gazu ziemnego ma być jedną z dominujących kwestii w trakcie rozmowy głów państw. Według doniesień medialnych, podczas wizyty Putina w Belgradzie planowane jest podpisanie 20. umów dotyczących energetyki, infrastruktury i innowacyjnych technologii. Rosyjski wicepremier Jurij Borisow powiedział, iż obie strony mogą również osiągnąć porozumienie w sprawie budowy centrum nuklearnego w Serbii. W kontekście ograniczonych możliwości finansowania zagranicznych projektów inwestycyjnych przez Rosję, na pierwszy plan wysuwa się współpraca w trójce Chiny-Rosja+1.

**W podobnym tonie można również komentować wiadomości płynące z Bułgarii.** Starania rządu w Sofii prowadzą do ożywienia projektu budowy nowego gazociągu na terenie kraju. Zatwierdzona przez bułgarski parlament w ostatnim kwartale 2018 roku nowa krajowa strategia energetyczna wprowadza możliwość współpracy z

Gazpromem w ramach projektu TurkStream. Podobne zresztą działania w kontekście rosyjskiego gazociągu odnotowujemy w Serbii.

Bułgarska minister energetyki Temenuzkha Petkova powiadomiła, iż jej rząd gotów jest zbudować nowy łącznik gazowy o długości 484 km, który wprowadziłby rosyjski gaz do Unii Europejskiej kosztem 1,6 mld USD. Połączenie to pozwoliłoby Rosji na utrzymanie dostaw gazu do Europy Środkowej z ominięciem Ukrainy i ten projekt w obliczu niekorzystnych dla Rosji ustaleń z 2014 r. prowadzących do zamrożenia projektu Gazociągu Południowego będzie priorytetem rosyjskiej polityki energetycznej względem regionu Europy Środkowej i Wschodniej. Pomimo wielokrotnych apelacji UE w kwestii dywersyfikacji dostaw energii do Bułgarii, bałkańskie państwa niezależnie od tego czy są członkami Unii Europejskiej czy nie, nadal pozostają silnie uzależnione od dostaw rosyjskiego gazu. W obliczu ścisłej współpracy China National Petroleum Corporation z Gazpromem, okoliczności te podnoszą znaczenie Chin jako istotnego gracza w polityce bałkańskiej. Wskazane powyżej elementy, w tym przede wszystkim możliwość współpracy w formie Chiny-Rosja plus 1, powinny być brane pod uwagę przez polską dyplomację w planowaniu polityki w zakresie integracji Bałkanów Zachodnich ze strukturami europejskimi.





OŚRODEK  
SPRAW  
AZJATYCKICH

# RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI  
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

[www.osa.uni.lodz.pl](http://www.osa.uni.lodz.pl)

